

September, 1627.

132.

Verhael van het Af-

bzanden / van allen de Scheulens rontsomme
de stercke Stadt van Rochelle.

Met den slach van Monsieur de la Noue, ende
de quetsinghe van Monsieur de Montpouil-
lant.

Erst Gedruckt den 24. September.

Handwerpen / By Abraham Verhoeven / op
de Lombaerde veste / inde gulde Sonne.

Monsieur den Hertoch d'Espéron ver-
 claert zijnde generael van des Coninck
 van Francrijck legheer / in't Land van
 Saintonghe ende Aulnis / also sijne Majesteit
 van Coignac was verrocken / resolueerden de
 Stadt van Rochelle te beleggheren / dwelck is ghes-
 beurt als volght.

Monsieur d'Espéron dede de Cauaillerie
 marcheren rondsomme een plaetse ghenaeint
 Surgeres / het naeste by de voorstadt van Ro-
 chelle / ende verwachtten daer de voet knechten / de
 welcke den Coninck beliefden te senden / met
 noch andere Cauaillerie / waer dat den legheer by
 een was / ende dede daer brenghen vier stucken
 gheschuts / twee om batterije te schieten / ende
 twee velstucken / ende ghinck terstondt de Stadt
 van Rochelle besichtighen / ende commandeerde
 van elck Regiment vijfhondert mannen te voet
 met alle de Cauaillerie / waer mede Monsieur
 d'Espéron voort marcheerde / tot in een plaet-
 se ghenaeint Perigny , alwaer een groot moeras
 lept by den wech / alwaer die van Rochelle in een
 Kercke waren / ende hadden hun daer beschanft
 om den wech te beletten / voer het aencomende
 volck / ende vijftich voeten van de Kercke deden
 de Rochellopsen eene soztie oft wtbal ende scher-
 mutzerende

3

mitserende teghen des Coninckx volck / maer
werden terstondt wederom te rugghe ghedzeuen
dooz de garde van Monsieur d'Espernon de
welcke tot ouer de knoesselen dooz den mozas
ende water passeerden / ende dzeuen den vijandt
met ghewelt tot in de kercke te rugghe.

Het gewelt van den legheer marcheerden vooz-
der tot een plaetse genaemt Aptre / waer dat een
stercke kercke was / beset met garnisoen van de
Huguenotten die oock eenen wtval deden / maer
met luttel aduantagie . Haer Monsieur Duc
d'Espernon passeerden al voozts om Rochelle
te becomen.

Die van Rochelle schoten twintich stucken
gheschuts los / sonder eenighe schade te doen aen
Duc d'Espernons volck / die van Rochelle de-
den terstondt eenen wtval langhs een mozas
met acht honderdt mannen by een hups ghe-
noemt la Courbe , waer datse terstondt begosten
te schermitseren / waer dat by was Monsieur
den Marquis de la Vallette, met de Heeren en-
de Ridders de la Vallette , ende den Marquis
de Rouillac met veel andere Heeren ende Ede-
mannen die daer waren.

In den nacht separeerden haer de vergaderin-
ghe / ende de stadt wel besichticht hebbende soo

4

vertrock Monsieur d'Espernon naer Surgie-
res/ ende doen hy sinen legher hadde doen ver-
verffchen twee daghen / vertrock den neghenen-
twintichsten Julij op/ om te comen logeren tot
Iarrie. De Heeren van Biron ende de Rouillac
werden ghesonden met vijftich peerden / om de
loghemencen te maecten . D'eerste quamen ten
neghen uren / Monsieur de Biron ordonneerden
de loghementen / ende Monsieur den Marquis
de Rouillac voorzderden den wech met vijftich
peerden naer Rochelle / middeler tijdt schepten
den vijandt sinen aeffem/maer dzeuen onse sen-
tinellen voortz/doen wert den vijandt wederom
ghedzeuen tot binnen Rochelle.

Monsieur d'Espernon arriveerden op den
middach/ende den iden den legher in dzy deelen/
een partije wert ghelogeert a la Iarrie, d'ander a
Croichappeau, ende het derde a Clauette, sater-
daechs daer nae quam den vijandt met vijftich
peerden/ waer ouer commandeerden Monsieur
de la Noue ende verdreef onse wachte / ter stont
was den heelen legher in aller m/ ende in batail-
le / Monsieur d'Espernon nam ter stont ses hon-
derdt mannen te voet/ ende allen de Cauallerie
trock op den vijandt aen/ende dzeesse met schan-
den tot onder de stadt van Rochelle aen de poort-
ten

ten/ tot aen de Contrescherpe/ waer dat den vija-
ndt den tant bode/ wesende onder sijn gheschut/
middelertijt quam het voetrolc aen/ van Mon-
sieur d'Esperson de welcke terstondt resoluere-
den het fozt te bestozmen gheueint La Moulli-
nette, zijnde ontrent duysent passen van de stadt/
waer dat twee hondert mannen in lagen/ Mon-
sieur d'Esperson dede de ses hondert voet knech-
ten in twee partijen deplen / ende het fozt bestoz-
men/ het welck terstondt wert ouerroimpelt ende
inghenomen / (hoe wel datter terstondt wt Ko-
chelle quamen duysent mannen om het selue
fozt te secoureren) de twee hondert mannen wer-
den doodt ghesmeten/ en sommighe ghevanghen
ghenomen int ghesicht van den vijandt van het
fozt / ende de pzerde ruyters die quamen om het
selue fozt te secoureren / die werden aengetast en-
de besluten met twee squadrons / ghecomman-
deert van Messieurs de Biron ende den Mar-
quis de Rouillac, welcke de chargie hadden oft
commandement van de Mareschals in't leger.

Monsieur den Marquis de la Vallette or-
donneerden de ordze dien gheheelen dach / het
welck Monsieur d'Esperson goedt vont / ende
wilden hem dien dach de charghe beuelen / ende
wesen als simpel soldaet. Den voorszreven Hee-

re de la Vallette creech eenen musquet scheut van den vijandt door den sluper die hy droech daer sijn been in honck/ter oorsake van een que- sure die hy ghecregen hadde voor S. Jan d'An- geli / nochtans Monsieur de la Vallette hadde groote couragie / ende droech hem lustich / daer bleuen doot 6. mannen van de garde van Mon- sieur d'Espéron, met vier soldaten/ende eenige Edelmans werden doot ghesmeten ende veel ghequetst.

Het vertreck gheschiede met een goede ordze / hoe wel den vijandt gheweldich aenbiel / eenige daghen daer nae Monsieur den Hertoch d'Es- pernon passeerde met vier honderdt mannen / ende sijne garde op de costen van de zee / vont on- der wegghen dertich mannen oft soldaten die naer den trop wilden marcheren / soo haest sy des Co- ninc volck saghen / namen de bluche inde kerck- ke van Nieuil . Monsieur d'Espéron com- mandeerde Messieurs de Biron, ende den Mar- quis de Rouillac met hondert mannen te peer- de / ende sijne garde / om de selue kercke te ver- meesteren / d'welck terstondt ghedaen wert / ende liepen de poozen van de kercke open met hoo- men / waer ouer die van binnen hen ouer gauen in de ghenade van de voorschreuen Heeren / ende
plaisir

plaisir oft belieste van den Hertoch d'Espéron.

Des sondaechs/ wessende den neghentwintichsten Augustus op den feestdach van Sinte Jans onthoofdinghe/ soo trock Monsieur d'Espéron op in den middernacht / met twee duysent mannen te voet/ ende d'yn honderdt peerden ende quam tot voer de poorten van Rochelle sonder gherucht te maecten / dede terstondt alle de meulens rondomme de stadt in brandt stecken / ende eenighe huysen / d'welck in de stadt een groot rumoer maecten / die van de stadt quamen upt / om het selue vier te blusschen/ met duysent oft twelf honderdt mannen/maer werden terstondt wederom ghedreuen nae de stadt/ met verlies van veel volck / ende werden ghedreuen tot in de trenchen oft vesten der stadt. Monsieur de Montpouillant van des vijandts sijde werdt ghequetst met eenen hout van een rappier int aensicht / ende van sijn volck vint men doodt ende ghevanghen ontrent honderde mannen.

Van des Conincx volck bleef doodt d'yn Edelmann van den Hertoch Delboeuf, twee Edelmanns van Monsieur le Comte de Moret. Eenen van de huysghesin van Monsieur le Duc d'Espéron, ende sommighe soldaten doodt ende

de ghequetst in cleppen ghetale / Monsieur le Duc d'Espernon creech eenen scheut van een musquet dooz den boort of rant van sinen hoet / ende noch eenen scheut / die welcke hem ontstucken schoot den stock die hy in sijn handt hadde.

Monsieur den Marquis de Rouillac wert ghequetst in't hoofd van eenen houw van't rapier / ende sijn poert creech eenen scheut neffens den hals in de schouder met een pistole.

Des anderen daechs Monsieur de la Noue quam wederom wt de stadt met vijfentwintich peerden / de welcke Monsieur d'Espernon die vernemende / sont terstondt veertich peerden van sijne compagnie hen tegen / onder het commandement van Monsieur den Baron d'Aniou met vijftich voetknechten van sijne garde / de welcke terstondt op den vijandt aenbielen / ende smietense meest doodt ende sommighe ghevangen.

Men schreef van Thouars dat den Predicant aldaer Catholick was gheworden met sinen sone / ende dat hy met volle processie was ghesgaen naer onse Lieue Vrouwe Hardillers / ghecomboneert wesende met de Patres van de Capucijnen / ende meer als twee duysendt menschen van Thouars.